

**Stenuileninventarisatie
Nijkerkerveen 2011-2013**

*Mogelijkheden voor compensatie van leefgebied
en broedlocaties van steenuil*

Colofon

Titel: **Steenuilinventarisatie Nijkerkerveen 2011-2013**

Subtitel: Mogelijkheden voor compensatie van broedlocaties van steenuil

Projectcode: 13-124

Status: Concept

Datum: 11 juli 2013

Auteur: Ing. M.G. (Mark) Hoksberg

Veldonderzoek: Ing. M.B. (Martijn) Bunskoek, Ing. M.G. Hoksberg & Ing. J. (Jasper) Zoeter

Eindredactie: ir. A.B. (Arjen) Goutbeek

Opdrachtgever: Gemeente Nijkerk

Contactpersonen: Dhr. T. van Nuland

EcoGroen Advies BV
Emmastraat 16
8011AG Zwolle

T: 038 423 64 64

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2013)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:
Hoksberg M.G. (2013). Steenuileninventarisatie Nijkerkerveen 2011-2013; Mogelijkheden voor compensatie van leefgebied en broedlocaties van steenuil. Rapport 13-124. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doelstelling.....	4
1.2	Situatie.....	4
1.3	Juridisch kader Steenuil	5
1.4	Ruimtelijke ontwikkelingen	5
2	Opzet onderzoek	6
2.1	Aanpak.....	6
2.2	Onderzoeksmomenten	6
3	Resultaten inventarisaties	8
3.1	Verspreiding Steenuil	8
3.2	Witte vlekken.....	9
3.3	Aanbevelingen	10
3.4	Benodigde vervolgstappen	11
3.5	Houdbaarheid gegevens en actualisatie onderzoek	12
4	Geraadpleegde bronnen	13

Bijlagen

- 1: Deelplannen ruimtelijke ontwikkeling
- 2: Begrenzing onderzoeksgebieden
- 3: Verspreiding Steenuilen 2011-2013
- 4: Witte vlekken
- 5: Beschrijving terreinkenmerken witte vlekken

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van de gemeente Nijkerk heeft EcoGroen Advies BV een inventarisatie van de steenuilenstand rond Nijkerkerveen uitgevoerd. Dit omdat rond Nijkerkerveen de komende jaren diverse ruimtelijke ontwikkelingen gaan plaatsvinden, waarbij mogelijk leefgebied en/of nestplaatsen van Steenuilen in het geding komen.

Nestplaatsen en de functionele leefomgeving van deze vogel zijn jaarrond beschermd in de Flora- en faunawet en mogen als gevolg niet zondermeer verstoord of beschadigd worden..

In dit onderzoek is nagegaan waar rondom Nijkerkerveen Steenuilen voorkomen, welke uitwijkmogelijkheden er zijn voor Steenuilen en welke maatregelen noodzakelijk zijn om de Steenuilenstand te bevorderen. Dit onderzoek bestaat uit een combinatie van enkele nachtelijke inventarisatie, navraag en een bureauonderzoek.

1.2 Situatie

Nijkerkerveen is een compact dorp in een oude veenontginning. Rondom het dorp is een kleinschalig slagenlandschap aanwezig. Dit wordt gekenmerkt door lange smalle percelen die veelal worden gescheiden door elzensingels (figuur 1.1).

Figuur 1.1: Topografische kaart Nijkerkerveen en omgeving (watwaswaar.nl)

Sinds de intrede van de niet grondgebonden veehouderij zijn veel van deze percelen bebouwd geraakt. De intensieve landbouw is nu teruggebracht tot slechts enkele grote bedrijven. Er staan dan ook veel lege varkensschuren. Verder zijn er diverse paardenhouderijen gevestigd. Toch hebben ook veel burgererven nog een agrarisch karakter wegens de vele hobbydieren.

Het kleinschalige landschap en het aanwezige vee zorgen voor een aantrekkelijk leefgebied voor Steenuil, die dan ook in hoge dichtheid voorkomt. Het landschap rond de dorpen Holkerveen, Nijkerkerveen, Hoevelaken en Zwartebroek mag worden beschouwd als een bolwerk voor deze bedreigde soort, evenals vergelijkbare ontginningen als Ederveen en Leusden (mededeling IVN).

1.3 Juridisch kader Steenuil

Steenuilen zijn wettelijk beschermd in de Flora- en Faunawet. Hun nestplaatsen, dagrustplaatsen en foerageergebied zijn ook beschermd. Ook buiten de broedtijd mogen nestplaatsen niet worden verstoord of weggenomen. Hiervoor is een ontheffing van de Flora- en faunawet vereist. In een dergelijke ontheffing wordt in de regel vereist dat alles in het werk wordt gesteld om verstoring en schade te voorkomen, te verzachten of tenslotte te compenseren.

De soort is buitengewoon honkvast en houdt zich het hele jaar in het eigen territorium op. Wanneer omstandigheden verslechteren blijft een paar vaak zitten, ook al weten ze geen nageslacht meer groot te brengen. Door deze kwetsbaarheid heeft de soort een strikte bescherming gekregen. Gelijktijdig is het door deze honkvastheid moeilijk om exemplaren compenserende voorzieningen te laten accepteren. Tijd is hierin een belangrijke factor, een factor die bij individuele ruimtelijke ontwikkelingen vaak beperkt voorradig is.

Door nu ruim op voorhand te zorgen dat maatregelen en voorzieningen worden getroffen voor Steenuilen kan de lokale populatie groeien of in ieder geval behouden blijven. Op deze manier kan op de lange termijn worden voorkomen dat ruimtelijke ontwikkelingen een afname van de populatie veroorzaken. Door deze maatregelen en de (positieve) effecten ervan goed te documenteren, wordt een dossier opgebouwd dat later in een ontheffingsaanvraag kan worden ingezet. De voorlopige ambitie van de gemeente Nijkerk is om in de komende jaren circa vijf nieuwe territoria te bewerkstelligen.

1.4 Ruimtelijke ontwikkelingen

De gemeente Nijkerk is een groeigemeente waarbinnen ook woningbouwopgaven voor de dorpen zijn geformuleerd. Voor Nijkerkerveen gelden momenteel drie deelplannen.

Deelplan 1

Dit plan is het meest concreet en ligt ten noordoosten van Nijkerkerveen. Het is De Bunt gedoopt en bestaat uit twee delen. Het westelijke bestaat geheel uit woningen en het oostelijke uit een mix van woningen en bedrijven. De begrenzing is weergegeven in bijlage 1. De werkzaamheden in het westelijke deel zijn al begonnen.

Deelplan 2

Voor dit deelplan is nog geen bestemmingsplanprocedure opgestart. Er wordt woningbouw voorzien. Er wordt onderscheid gemaakt in een dorps deel (oost, tegen het dorp aan) en een landelijk deel met een lage bebouwingsdichtheid. De begrenzing van het plan is weergegeven in bijlage 1.

Deelplan 3

Van deelplan 3 is nog niet veel bekend. Het is gelegen tussen het dorp, de Hofweg en de Laakweg. De begrenzing in bijlage 1 is dan ook indicatief.

2 Opzet onderzoek

2.1 Aanpak

Het onderzoek is uitgevoerd volgens het volgende stappenplan.

1. In een ruim gebied rondom de deelplannen is nachtelijk onderzoek gedaan naar Steenuilen. Daarnaast is informatie uitgewisseld met lokale Steenuilbeschermers (contactpersoon dhr. Jelle de Jong/IVN). Hierdoor is een zo compleet mogelijk beeld van de lokale populatie verkregen.
2. Aan de hand van het verspreidingsbeeld zijn lege plekken geïdentificeerd. Deze zogenaamde witte plekken zijn op kaart geanalyseerd op de aanwezigheid van een geschikte landschapsstructuur voor Steenuilen en mogelijke bedreigingen (ruimtelijke ontwikkelingen en aanwezigheid infrastructuur).
3. De witte plekken zijn in het veld bezocht om te kijken welke specifieke elementen van een geschikt leefgebied voor Steenuilen aanwezig zijn of ontbreken. Gekeken is naar de volgende elementen:
 - Broedgelegenheid:
 - Oude fruitbomen met holten;
 - Oude knotbomen met holten;
 - Veldschuurtjes;
 - Speciale nestkasten voor Steenuil;
 - Schuren met dakbeschot.
 - Foerageergebied:
 - Perceelsranden;
 - Knipheggen;
 - Rijen knotwilgen;
 - Elzensingels;
 - Erfbeplanting;
 - Boomgaarden;
 - Weidegrond met paarden of kleinvee;
 - Overige weidegrond.
4. Vervolgens zijn de witte vlekken beoordeeld op hun sterke en zwakke punten. Bij de zwakke punten is aangegeven of verbeteringen mogelijk zijn en hoe deze gerealiseerd kunnen worden. De haalbaarheid is beoordeeld aan de hand van de kosten en de eventuele ontwikkelingstijd van een maatregel. Er is geen onderzoek gedaan naar de mate van medewerking van grondeigenaren.
5. Tot slot worden aanbevelingen gedaan om aan te geven welke oplossingsrichtingen kunnen worden ingeslagen, welke samenwerkingsverbanden nuttig kunnen zijn en welke vervolgstappen mogelijk noodzakelijk kunnen zijn,

2.2 Onderzoeksmomenten

In de loop der jaren zijn rond Nijkerkerveen diverse onderzoeken uitgevoerd door EcoGroen Advies waarbij gegevens zijn verzameld over Steenuilen. In 2008 is een quickscan uitgevoerd om te inventariseren welke onderzoeken in de toekomst nodig zouden zijn om de ecologische waarden in kaart te brengen en overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet te voorkomen. In het kader van dit onderzoek is op 23 maart 2008 een nachtelijke inventarisatie uitgevoerd. Deze gegevens zijn echter gedateerd (Dienst Regelingen, 2012). Op 13 april 2011 is deelplan 1 's nachts geïnventariseerd. Daarbij zijn ook diverse waarnemingen ten oosten van de Oosterveenstraat verzameld. In 2012 zijn twee avondbezoeken uitgevoerd in deelplan 2. In 2013 is het gebied rond deelplan 1 en 2 één keer bezocht omdat daar al gegevens van bekend waren. Ten zuiden van deze wegen is in 2013 drie keer geïnventariseerd. De onderzoeksgebieden verschilden dus per jaar en zijn daarom weergegeven in bijlage 2.

Alle genoemde avondbezoeken zijn uitgevoerd in de meest geschikte inventarisatieperiode (half februari-half april) en bij geschikte (droge) weersomstandigheden (tabel 2.1).

Tabel 2.1 Overzicht inventarisatie rondom Nijkerkerveen

Datum	Omschrijving
26 maart 2008	Avondbezoek alle drie de deelplannen
13 april 2011	Avondbezoek deelplan 1 en nabije omgeving
12 maart en 3 april 2012	Avondbezoeken Steenuil Deelplan 2
20, 27 en 28 maart; 4 en 11 april 2013	Avondbezoeken alle deelplannen plus ruime omgeving Nijkerkerveen

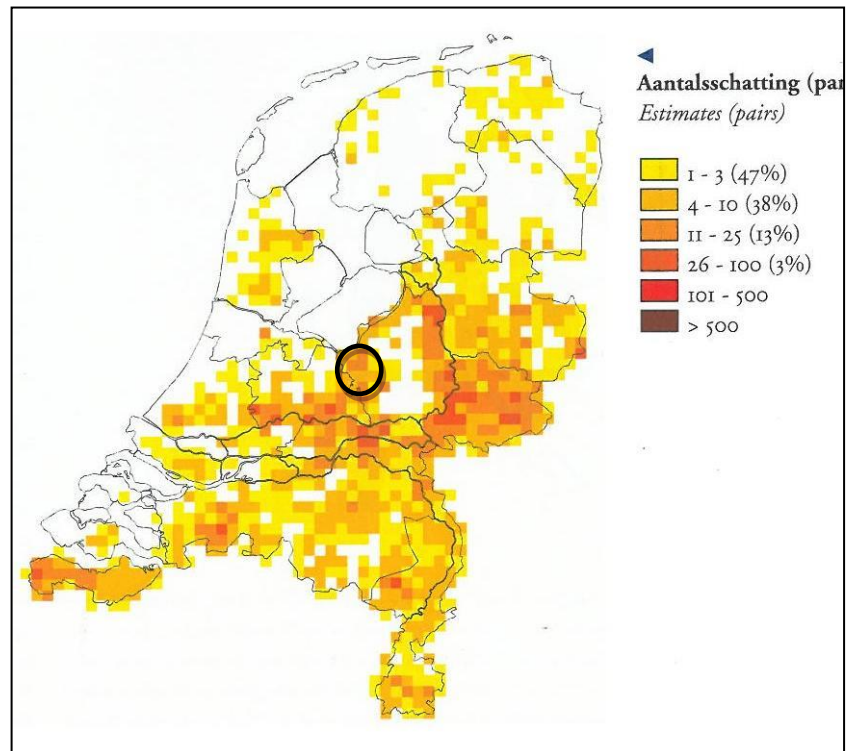
3 Resultaten inventarisaties

3.1 Verspreiding Steenuil

De dichtheid aan territoria rond Nijkerkerveen is hoog. Er zijn in 2013 binnen de onderzoeksgrens (ruim twee km², inclusief de niet onderzochte dorpskern) 18 territoria vastgesteld. De eerder in 2011 en 2012 vastgestelde territoria komen hier deels mee overeen. De dichtheid bedraagt omgerekend circa acht territoria per km². Dat is erg hoog, gezien de opmerking in soortenstandaard Steenuil (Dienst Regelingen 2012): In heel goede gebieden is de dichtheid één tot twee paren per km², met uitschieters naar vijf paar.

Een deel van de aangetroffen territoria betreft naar verwachting echter wel ongepaarde en/of niet broedende vogels. Dit kan voorkomen doordat ze (nog) geen partner hebben gevonden en/of doordat ze in een marginaal territorium leven. Omdat van slechts vier van de achttien paren bekend is waar ze precies broeden is het lastig om over de dichtheid daadwerkelijk harde uitspraken te doen. Daarom moeten alle territoria vooralsnog worden beschouwd als broedterritoria.

Vast staat dat Nijkerkerveen een topgebied is voor deze uilensoort. Het omringende agrarisch gebied kent veel lagere dichtheden (mededeling J. de Jong). Op onderstaand kaartje is te zien dat de Steenuilen rond Nijkerkerveen onderdeel uitmaken van een deelpopulatie in de Gelderse vallei. Deze sluit aan op een grote populatie in het rivierengebied. Let wel, de schattingen gaan uit van paren, niet van territoria. Toch ligt het voor de hand dat het onderzoeksgebied kan worden geschaard onder de hoogst voorkomende categorie qua dichtheid.

Figuur 3.1: Aantalsschatting broedparen Steenuil (Hustings et al, 2002). De cirkel geeft de omgeving van Nijkerkerveen aan.

Verschillen met eerdere jaren

Het is opvallend dat in het onderzoeksgebied ten oosten van het dorp in 2013 een lagere dichtheid is vastgesteld dan in 2011, terwijl de onderzoeksinspanning in 2013 hoger is geweest. Mogelijk zijn in 2011 dubbelstellingen geweest, of zijn er nu daadwerkelijk minder territoria aanwezig. De gegevens van 2012 betreffen slechts een klein gebied maar komen wel overeen met de nieuwste gegevens.

Uit de resultaten blijkt wel dat ondanks nachtelijk inventariseren territoria gemist kunnen worden. Eén van de twee territoria aan de Vrouwenweg (bevestigd door J. de Jong) heeft in 2013 gebroed maar heeft zich tijdens de inventarisatie niet laten horen.

Verspreiding Steenuil in de deelplannen

Op de kaart in bijlage 3 is de bekende verspreiding van Steenuilen in het onderzoeksgebied weergegeven. Daarbij is te zien dat in deelplan 2 en 3 ook territoria van Steenuil aangetroffen zijn. In deelplan 1 is al gezorgd voor mitigatie en compensatie. Er zijn na uitvoering van de maatregelen en de aanvang van de sloop en bouw geen Steenuilen meer waargenomen.

In de invloedssfeer van deelplan 2 zijn in 2012 drie territoria vastgesteld. Twee daarvan huizen in een nestkast, één in een leegstaande stal. Het exemplaar in de stal is in 2013 niet meer gehoord, maar was in 2012 ook nogal heimelijk. Mogelijk betreft het hier een solitaire vogel aangezien het omringende biotoop niet bijzonder geschikt lijkt.

In deelplan 3 is alleen in 2013 geïnventariseerd. Er zijn binnen de grenzen vier territoria geteld. Opmerking hierbij is wel dat de vogels hier voornamelijk de alarmroep lieten horen en die is niet specifiek voor mannetjes of vrouwtjes. Het is mogelijk dat het hier om drie territoria gaat. Volgens de gevolgde BMP-methodiek (van Dijk & Boele, 2011) kan echter uitgegaan worden van vier territoria. Als deelplan 3 daadwerkelijk in uitvoering komt zal zeker nauwkeuriger gezocht moeten worden, bijvoorbeeld door erfbezoeken.

3.2 Witte vlekken

Een territorium van Steenuilen heeft een grootte tussen 5 en 30 hectare. De grootte is onder meer afhankelijk van het voedselaanbod en de leeftijd van het mannetje (Dienst Regelingen, 2012). Zoals in paragraaf 3.1 is opgemerkt is de dichtheid rond Nijkerkerveen erg hoog. Dit betekent dat de territoria hier over het algemeen tamelijk klein zullen moeten zijn en de kwaliteit hoog.

Steenuilen zoeken voedsel voor hun jongen in een straal van 200 á 300 meter om de nestplek. Verder gelegen voedselbronnen zijn over het algemeen niet lonend om naar toe te vliegen. Voor grote prooien als muizen kan dit overigens wel lonen. Op de kaart in bijlage 4 is om alle territoria een cirkel met een straal van 200 meter getrokken. Aangezien ook geluisterd is naar Steenuilen vlak buiten het onderzoeksgebied, is een zone van 200 meter buiten de onderzoeksgrens meegenomen. Hierdoor ontstaat een gemodelleerd beeld van het door Steenuilen gebruikte terrein in het onderzoeksgebied. Ook wordt hiermee het gebied zichtbaar dat niet gebruikt wordt door Steenuilen, de zogenaamde witte vlekken. In totaal kunnen elf gebieden onderscheiden worden die niet bezet zijn. De reden dat deze gebieden niet bezet zijn is niet bekend, maar gezien de hoge dichtheid aan territoria kan het duiden op ongeschikt leefgebied. De elf witte vlekken zijn op de kaart in bijlage 4 genummerd en worden verder als volgt aangeduid:

1. Achterzijde discotheek De Laak
2. Koolhaaspark
3. Achter Autobedrijf Van Doorn & Top
4. Laakzone West
5. Laakzone Oost
6. Oosteinde Laakweg
7. Kruising Laak-Penningweg
8. Westzijde Wolfse steeg
9. Randzone Deelplan 1

10. Landgoed bij Nieuwe Laak
11. De Bunt

Deze terreinen kunnen mogelijk door middel van gerichte biotoopverbetering geschikt worden gemaakt voor Steenuilen. Dit kan worden bereikt door in die witte vlekken te onderzoeken wat de beperkende factoren zijn voor Steenuilen. Dat kan verstoring zijn, voedselgebrek, aanwezigheid van predatoren of slechts een gebrek aan nestelplaatsen. De tabel in bijlage 5 geeft een overzicht van de sterke en zwakke kanten van het terrein in de elf witte vlekken.

3.3 Aanbevelingen

Maatregelen

Om de witte vlekken te kunnen ontwikkelen tot volwaardig habitat zijn (afhankelijk van de kenmerken) weinig tot veel maatregelen nodig. Het ligt dan voor de hand dat men zich beperkt tot de locaties die weinig maatregelen, kosten en ontwikkelingstijd met zich meebrengen. Toch loont het op lange termijn de moeite om ook de maatregelen uit te voeren die weinig kosten maar een lange ontwikkelingstijd met zich meebrengen, zoals het planten van bomen bij particulieren. Als er over tien of twintig jaar ruimtelijke ontwikkelingen spelen maar er kan door middel van nestkasten niets meer worden gecompenseerd, dan zijn de bomen inmiddels opgegroeid en vormen dan volwaardige elementen voor compensatietrajecten. In de tussentijd zijn met de bomen geen kosten gemoeid.

Samenwerking met Uilenwerkgroep

Het verdient sterke aanbeveling om nauw samen te werken met de steenuildeskundigen van de Uilenwerkgroep Hoogland/Nijkerk. Naast dhr. De Jong is er een club van minstens vier personen druk mee. De club is gelieerd aan het lokale IVN. Deze mensen hebben in hun werkgebied tientallen nestkasten hangen (ook voor Kerkuil, Torenavalk etc.) en zijn bedreven in het werven van zogenaamde 'uilenerven'. Zij komen uit de streek en kennen gevoeligheden.

Bovendien zijn zulke groepen veelal bereid om vrijwillig allerlei werk te verzetten, mits ze financieel en beleidsmatig ondersteund worden in hun beschermingswerk. Dit komt in de praktijk vaak neer op financiering van nestkasten (circa € 60, is een fors bedrag voor een vrijwilligersclub), plantmateriaal, speciaal gereedschap, ladders en soms drukwerk. Wanneer landschapsversterking (deels) door vrijwilligers wordt uitgevoerd, drukt dit sterk op de kosten. Bij een uilenwerkgroep is bovendien veel specifieke kennis over Steenuilhabitats aanwezig die een hoge kwaliteit opleveren.

Aanhaken bij Landschapsontwikkelingsplan en landschapsclubs

In het landschapsontwikkelingsplan van de gemeente Nijkerk wordt onder andere ingezet op terugbrengen van kavelslootbeplantingen. Dergelijk streven sluit naadloos aan op de landschapsversterking die nodig is voor het scheppen van Steenuilhabitats.

Door de initiatieven deels onder te brengen bij (lopende) landschapsversterkingen kunnen kosten en inzet gebundeld worden, met positieve effecten op kosten en resultaten.

Bovendien kan samenwerking worden gezocht met lokale clubs die zich bezighouden met landschapsonderhoud, zoals knotploegen, hoogstambeheerders en wederom het IVN. Deze mensen kunnen bij de juiste aanpak wellicht worden gevraagd om bomen te planten, takkenrillen te plaatsen en snoeiwerk te plegen. Met name hoogstamfruitbomen vergen namelijk specialistisch onderhoud.

3.4 Benodigde vervolgstappen

Om te komen tot realisatie van een aantal nieuwe territoria van Steenuil dient een aantal stappen te worden genomen.

1. *Vaststellen grondposities*

Door een inventarisatie van de grondeigenaren uit te voeren kan worden vastgesteld over welke gronden de gemeente direct of indirect (pacht) zeggenschap over heeft en welke gronden van particulieren en bedrijven zijn. In geval van gronden van de gemeente kan men doorgaan naar stap 5.

2. *Particulieren en bedrijven aanschrijven*

Sommige erven of houtopstanden zullen een sleutelrol spelen in het slagen van het bewoonbaar maken van een witte vlek. Deze erven moeten een extra prioritering krijgen (stap 3). Alle overige erven en grondeigenaren kunnen per brief worden aangeschreven. Mensen die enthousiast zijn kunnen zich dan direct al melden. Bij hen op het erf of land kunnen voorzieningen worden getroffen zoals plaatsen van nestkasten, planten van bomen en rijbeplanting of het aanbrengen van muizenruiters, takkenrillen en wat dies meer zij.

Er wordt per witte vlek een shortlist in de brief gezet om duidelijk te maken welke maatregelen kunnen worden uitgevoerd. Er hoeven bijvoorbeeld niet op elk erf kasten te worden geplaatst. Bovendien moet duidelijk zijn dat maatregelen op aanwijzing van een deskundige moeten worden uitgevoerd. Een hoogstamfruitboom of een nestkast die naast de drukke oprit wordt geplaatst heeft namelijk geen meerwaarde voor Steenuilen. Alleen bij een dergelijke begeleiding zullen de investeringen het gewenste resultaat opleveren.

3. *Prioritaire locaties*

Zoals gezegd zullen sommige locaties een sleutelrol spelen. Dit kan betekenen dat een groot deel van de witte vlek in bezit is van één eigenaar, of dat een bepaald erf buitengewoon geschikt/belangrijk is om te versterken. De eigenaren dienen op een gericht maar met beleid benaderd moeten worden om de kans op medewerking te vergroten. In de praktijk kunnen dit erfbezoeken/keukentafelgesprekken zijn. Het is hiervoor van groot belang dat de projecttrekker weet welke maatregelen financieel en organisatorisch haalbaar zijn om teleurstellingen en valse beloften te kunnen voorkomen.

4. *Informatieavond*

Door middel van een bijeenkomst kan aan het publiek worden duidelijk gemaakt wat de bedoeling is en onder welke voorwaarden het wellicht mogelijk is om bijvoorbeeld een fruitboom gesponsord te krijgen. Mensen kunnen zich na afloop van de avond opgeven of vragen om nadere info.

5. *Uitvoeren maatregelen en*

Zodra toestemming is geregeld kunnen de maatregelen worden uitgevoerd. Sommige maatregelen kunnen door vrijwilligers worden uitgevoerd, sommige onder begeleiding van ecooloog of steenuilendeskundige.

6. *Vastleggen op kaart*

Het is van het grootste belang dat alle maatregelen die door of in naam van de gemeente worden uitgevoerd, worden vastgelegd op kaart. Hiermee wordt een dossier gevormd waaruit later kan blijken dat de gemeente inderdaad heeft voldaan aan de eisen in een ontheffingsaanvraag. Gebeurt dit niet, dan kan het zijn dat een gerealiseerd territorium niet mag worden ingezet om elders een territorium weg te nemen.

3.5 Houdbaarheid gegevens en actualisatie onderzoek

Bestaande onderzoeksgegevens mogen voor een ontheffingsaanvraag maximaal vijf jaar oud zijn als het gaat om een gebied waar in die periode weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden. Bij gebieden waar dit niet het geval is, moeten de gegevens recenter zijn. De bestaande gegevens, zoals beschikbare inventarisaties, Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en waarneming.nl, moeten van voldoende kwaliteit zijn om ze te kunnen gebruiken voor de onderbouwing van de ontheffingsaanvraag, of de afwezigheid van de steenuil aan te tonen (Dienst Regelingen, 2012).

Veelal betekent dit dat er na verloop van jaren nieuw veldwerk nodig is, omdat er geen vlakdekkende gegevens beschikbaar zijn in databanken. De gegevens die in 2013 verzameld zijn vlakdekkend en volgens bovenstaande tekst uit de Soortenstandaard meegaan tot 2018. Als Deelplan 2 wordt uitgevoerd voor die tijd zal dit negatieve invloed op de houdbaarheid van de gegevens hebben. Daarom wordt geadviseerd om de te nemen maatregelen op korte termijn op te starten.

4 Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Dienst Regelingen (2009a.) Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.

Dienst Regelingen (2009b). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Dienst Regelingen (2012) Soortenstandaard Steenuil *Athene noctu*

van Dijk A.J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Hustings, F & J.W. Vergeer (2002) Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. Verspreiding, aantallen, verandering. Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: DEELPLANNEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

BIJLAGE 2: BEGRENZING ONDERZOEKSGBIEDEN

BIJLAGE 3: VERSPREIDING STEENUILEN 2011-2013

BIJLAGE 4: WITTE VLEKKEN

BIJLAGE 5: HABITATBEOORDELING WITTE VLEKKEN

Nummer op kaart in bijlage 4	Sterke aspecten/kansen	Zwakke kanten/bedreigingen	Benodigde maatregelen in volgorde van prioriteit	Beoordeling benodigde moeite en ontwikkelingstijd (+ betekent gunstig, resultaat hangt af van medewerking eigenaren)
1	-Diverse kleine graslandjes met vrij veel randbeplanting. -Enkele zeer geschikte erfjes en achtertuinen.	-Geen vee aanwezig, hooiland. -Wordt doorsneden door drukke Nieuwe kerkweg. Verkeer gaat evenwel langzaam dus kans op verkeersslachtoffers gering. Wel versturende werking. -Discotheek zorgt op drukke dagen voor verstoring. Dichtstbijzijnde erven liggen tegen gemodelleerde territoriumgrens	-Nestgelegenheid in hart foerageergebieden, weg van erven. Vermoedelijk beperkende factor! -Beplanten langs Nieuwe Kerkweg zorgt voor meer rust en voedsel. -Fruit- en notenbomen. -Perceelsgrenzen bij voorkeur verder beplanten.	++
2	-Paardenweides, solitaire bomen, oude schuurtjes aanwezig. Rustige zone achter bebouwing langs drukke weg.	Grote maisakker heeft weinig toegevoegde waarde. -gebied alleen buitenom voorzien van beplanting, kaal hart. -Naam doet vermoeden dat woningbouw op stapel staat?	-Oude landschapsstructuren ophalen. -Nestplaatsen vermoedelijk geen beperkende factor, kan echter wel op een zo gunstig mogelijke plek t.o.v. foerageergebied worden geplaatst.	++
3	Prachtig Steenuilhabitat, begrazing en hooiland, diverse achtertuinen en veel rommelige elementen, landschap redelijk intact.	Maisakker weinig toegevoegde waarde	-Nestgelegenheid mogelijk probleem, erven liggen bij de weg waardoor verstoring. -Randbeplantingen herstellen/uitbreiden.	++
4	Veel potentie door aanwezigheid diverse paardenlandjes en manege Meerveld Hoevelaken.	doorsneden door wegen, enkele percelen behoorlijk groot	-nestgelegenheid; erven liggen uitsluitend bij de weg. -fruit- en notenbomen achterin erfkavels -schaal verkleinen door oude landschapspatroon op te halen.	+ -
5	Veel erven en tuinen, kleine boerderijen, paarden, schapen en kleinschalig landschap. mooie volwassen boomgaard aanwezig	Mogelijk te druk rond erven, verder prima	Nestgelegenheid op rustige plek nabij graasland of in boomgaard	++
6	Veel kleine en gevarieerde erfjes, paarden en kleinvee.	Grens tussen 6 en 7 is totaal ontdaan van beplantingen. Enkele percelen langs 'eigen weg' aan de grote kant.	-Nestgelegenheid op strategische plek -Randbeplanting uitbreiden en landschapsschaal verkleinen.	+ -
7	Enkele mooie burgererven	Landschap grondig vernield, grote kale kavels met hier en daar oorspronkelijke structuur. Geen vee, alleen hooiland.	Beplantingen in ere herstellen, strenge landschappelijke eisen stellen aan eventuele nieuwbouw. Daarna evt nestgelegenheid aanbrenge	--
8	idem	Idem; Uiterste rand van inventarisatiegebied. Enige onzekerheid over afwezigheid	Idem	--

		Stenuilen.		
9	Mooie erven. Zijde Schoolstraat kleinschalig met rundvee, randbeplantingen en Stal Teus v/d Brink.	Landschap uitgedund, te grote percelen. Zeer grote graslandpercelen, vooral ten noorden van Buntwal. Witte vlek aan de kleine kant.	-Randbeplantingen in ere herstellen, strenge landschappelijke eisen stellen aan eventuele nieuwbouw. -Nestplaatsen aanbrengen op rustige erven	■ ■
10	Veel randbeplanting	-Geen vee, strak gemaaide gazons, te robuuste beplantingen (roofvogels). Achterste erf wellicht wel mooi, niet te inspecteren.	-nestgelegenheid geen factor; er hangen drie kasten die niet gebruikt worden. -fruit- en notenbomen op erven	■ ■
11	Grote witte vlek. plattelandsdeel Van Dijkhuizenstraat heeft een mooi erf. Oostwaarts restanten van kavelrandbeplantingen	Kale steppe. Maisakkers. Geen vee.	Landschap drastisch herstellen Nestkast plaatsen op erf Van Dijkhuizenstraat of resterende bomen.	■ ■